# FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. FEDERICO MANCINI
fremsat den 15. juni 1988 *

*Høje Domstol.*

1. Med de præjudicielle spørgsmål i de tre sager har tribunal du travail de Bruxelles og Belgiens cour de cassation anmodet Domstolen om en fortolkning af EØF-Traktatens bestemmelser vedrørende den frie bevægelighed for personer og tjenesteydelser.

Parterne i hovedsagerne er, på den ene side, Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (herefter benævnt »Inasti«) og, på den anden side, Christopher Stanton, britisk statsborger ansat i et britisk forsikringsselskab (sag 143/87), Heinrich Wolf, tysk statsborger ansat som ingeniør i selskabet Degussa i Frankfurt og Wilfried Dorchain, belgisk statsborger beskæftiget i Tyskland som arbejdstager hos Ford-Werke AG (forenede sager 154 og 155/87).

Ud over den nævnte hovedbeskæftigelse har hver af de tre nævnte personer i nogen tid bestridt et hverv som bestyrelsesmedlem i et belgisk selskab, henholdsvis L'Étoile 1905, Microtherm Europe SA og Almare SARL. Da et bestyrelsesmedlem i et handelsselskab ifølge belgisk ret betragtes som selvstændig erhvervsdrivende, krævede Inasti imidlertid, at Stanton, Wolf og Dorchain i overensstemmelse hermed betaler socialsikringsbidrag. Heroverfor har de tre bestyrelsesmedlemmer gjort gældende, at de ikke skal betale bidrag, og de har til støtte herfor fremført følgende argumenter: a) de er som arbejdstagere forpligtet til at være tilsluttet socialsikringsordningen i de respektive beskæftigelsesstater, b) ifølge belgisk lovgivning er den selvstændige erhvervsdrivende, som allerede i sin egenskab af arbejdstager er tilsluttet en national ordning, af denne grund fritaget for at betale yderligere sociale bidrag, og c) at Inasti påberåber sig, at bidragene er indbetalt til ordninger i andre medlemsstater end Belgien, hvilket er i strid med ligebehandlingsprincippet og fællesskabsbestemmelserne vedrørende arbejdskraftens frie bevægelighed.

Stillet over for disse argumenter har tribunal du travail de Bruxelles (sag 143/87) og Belgiens cour de cassation (sagerne 154 og 155/87) ved domme af henholdsvis 30. april og 4. maj 1987 forelagt Domstolen en række spørgsmål, der i det væsentlige er identiske. De kan sammenfattes således: Skal EØF-Traktatens artikler 52 ff. fortolkes således, at bestemmelserne indeholder et forbud mod en lovgivning, hvorefter en medlemsstat fritager selvstændige erhvervsdrivende for at betale bidrag til socialsikringsordningen, når de allerede er tilsluttet en socialsikringsordning i denne stat, hvorimod en sådan fritagelse ikke indrømmes selvstændige erhvervsdrivende, der som følge af deres beskæftigelse som arbejdstagere er dækket af en socialsikringsordning i en anden medlemsstat?

Under sagen for Domstolen er der indgivet skriftlige indlæg af Inasti, den belgiske rege-

* Oversat fra italiensk.

ring og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i sag 143/87 og de forenede sager 154 og 155/87 samt af Stanton og selskabet Étoile 1905 i sag 143/87 og endelig af Wolf og Microtherm Europe SA i de forenede sager 154 og 155/87. Inasti, Kommissionen og Wolf har afgivet mundtlige indlæg.

2. Først et par bemærkninger vedrørende den omtvistede nationale lovgivning. Artikel 3, stk. 1, i kongelig anordning nr. 38 af 27. juli 1967 om selvstændige erhvervsdrivendes retsstilling bestemmer, at »enhver fysisk person, som i Belgien udøver en erhvervsvirksomhed uden at være bundet af en arbejdsaftale eller særlige vedtægter«, skal betale bidrag til socialsikringsordningen. Ifølge artikel 2 i kongelig anordning af 19. december 1967 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende denne retsstilling anses udøvelsen af et hverv i et handelsselskab mod vederlag som erhvervsmæssig beskæftigelse.

Yderligere bestemmer artikel 12, stk. 2, i kongelig anordning nr. 38, at »personer, som... normalt udøver en anden hovedbeskæftigelse, skal ikke betale bidrag, hvis deres indtægter som selvstændige erhvervsdrivende« ikke når op på et bestemt beløb. Begrebet normal hovedbeskæftigelse er defineret i artikel 35, stk. 1, i gennemførelsesanordningen. Der er tale om en sådan beskæftigelse: »a) såfremt hans beskæftigelse som arbejder, herunder minearbejder, funktionær eller sømand, der sejler under belgisk flag, er omfattet af begrebet normal hovedbeskæftigelse i den for disse arbejdstagere gældende pensionsordnings forstand; b) såfremt beskæftigelsen, [hvis den] er omfattet af en anden pensionsordning oprettet i medfør af en lov, et regulativ udstedt af en provins eller af Société nationale des chemins de fer belges«. Endelig bestemmer artikel 35, stk. 3, at »beskæftigelse i en international... organisation, som Belgien er medlem af, [ligestilles] ... med beskæftigelse som arbejder eller funktionær«.

3. Efter at have understreget, at EF først harmoniserede dette område ved forordning nr. 1390/81 af 12. maj 1981 (EFT L 143, s. 1), har Inasti anført, at ovennævnte belgiske regler havde til formål at sikre enhver, der udøver erhvervsmæssig beskæftigelse på belgisk område, tilstrækkelig social sikring uden hensyntagen — direkte eller indirekte — til vedkommendes nationalitet. På den anden side er bekæftigelse som lønmodtager, der udøves som hovedbeskæftigelse i en anden medlemsstat omfattet af denne stats egen ordning og er således uden betydning for anvendelsen af den belgiske sociallovgivning. For at der kan indrømmes fritagelse for bidrag, må den lønnede beskæftigelse være omfattet af en belgisk socialsikringsordning, eller der må — som den eneste undtagelse — være tale om beskæftigelse i en international organisation, som Belgien er medlem af.

Dette standpunkt er ikke overbevisende. Jeg skal først bemærke, at de af de forelæggende retter rejste spørgsmål vedrører en situation, hvor grunden til afslaget på fritagelse ikke støttes på den arbejdstagers nationalitet, som er bestyrelsesmedlem i et belgisk selskab, men på det forhold, at den socialsikringsordning, han er tilsluttet, ikke er omfattet af den nationale lovgivning. Det er imidlertid ikke nødvendigt at undersøge, om dette forhold skjuler en indirekte forskelsbehandling for at fastslå, at den selvstændige erhvervsdrivendes ret til den nævnte fritagelse afhænger af, om han udøver lønnet beskæftigelse i Belgien. Såfremt dette ikke er tilfældet, må den pågældende således be-

tale et beløb (bidrag til ordningen for selvstændige erhvervsdrivende), som ikke er begrundet i sociale hensyn, da han allerede er tilsluttet en socialsikringsordning, om end i en anden stat.

Det fremgår heraf, at de omtvistede regler kan begrænse retten til at etablere sig i en anden medlemsstat, hvorfor de er uforenelige med fællesskabsretten. Det bemærkes i denne forbindelse, at Traktatens artikel 52 er en af Fællesskabets grundlæggende bestemmelser og har været umiddelbart gældende i medlemsstaterne siden overgangperiodens udløb. Formålet er »at sikre, at statsborgere fra andre medlemsstater, som, endog sekundært, etablerer sig i en anden medlemsstat med henblik på at udøve selvstændig erhvervsvirksomhed dér, behandles efter samme regler som landets egne statsborgere« (dom af 28. januar 1986 i sag 270/83, Kommissionen mod Frankrig, Sml. s. 285, præmis 13 og 14).

Det kan ikke heroverfor gøres gældende, at de kongelige anordninger af 27. juli og 19. december 1967 blev udstedt, inden der var sket en fællesskabsharmonisering på dette område. Som det fremgår af Domstolens praksis foreskriver artikel 52 nemlig »en præcis forpligtelse til at nå dette resultat, hvis opfyldelse skal lettes, men ikke være betinget af iværksættelsen af en plan med gradvise foranstaltninger. Følgelig kan man ikke mod anvendelsen af denne forpligtelse påberåbe sig den omstændighed, at Rådet ikke har udstedt de i artiklerne 54 og 57 nævnte direktiver« (dom af 12. juli 1984, 107/83, Klopp, Sml. s. 2971, præmis 10).

4. Jeg skal herefter foreslå, at de spørgsmål, tribunal du travail de Bruxelles og Belgiens cour de cassation har forelagt Domstolen ved domme af 30. april henholdsvis 4. maj 1987, besvares således:

»EØF-Traktatens artikler 52 ff. skal fortolkes således, at de afskærer en medlemsstat fra ved lov at bestemme, at selvstændige erhvervsdrivende, der udøver deres virksomehd i den pågældende medlemsstat, kun kan fritages for at betale bidrag til den gældende socialsikringsordning, såfremt de, i kraft af en arbejdsaftale, samtidig er tilsluttet en socialsikringsordning i denne stat.«